

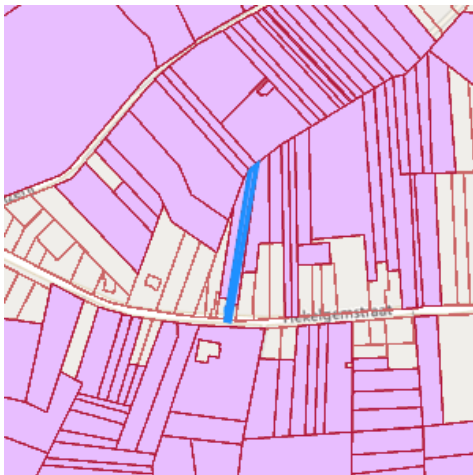
Recht van voorkoop

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-0422789	Datum opzoeking:	14/04/2026
Referentienummer:	Erembodegem, Hekelgemstr 113-1	Zoekdata:	41014A0879/00T000
Datum opzoeking themabestand:	14/04/2026	Perceel:	41014A0879/00T000

Resultaat opvraging perceel gelegen in Aalst afdeling AALST 11 AFD/EREMBODEGEM 1 AFD/, sectie A met perceelnummer 0879/00T000 [41014A0879/00T000]

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Voorkooprecht van toepassing

Legende

- Voorkooprecht van toepassing
- Geen voorkooprecht van toepassing

Partitie	Type Vlaams voorkooprecht	Overzicht begunstigen Vlaams voorkooprecht	VKBO-Nummer	Begindatum bekendmaking	Prioriteit
	De Vlaamse Waterweg nv	De Vlaamse Waterweg nv	0216173309	20/12/2025	1
P0000	De Vlaamse Waterweg nv	De Vlaamse Waterweg nv	0216173309	20/12/2025	1

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

In dit uittreksel worden alle Vlaamse voorkeurechten vermeld. Conventionele voorkeurechten en eventuele federale voorkeurechten vallen buiten het toepassingsgebied van dit uittreksel en moet u opzoeken via andere kanalen.

Datum informatieve vraag

De datum waarvoor de Vlaamse voorkeurechten opgevraagd worden.

Datum opzoeking themabestand

De datum waarop het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurechten' werd nagegaan of er al dan niet Vlaamse voorkeurechten van toepassing zijn op de gevraagde percelen. De resultaten m.b.t voorkeurechten zijn bijgevolg enkel geldig voor deze datum. Deze datum kan maximum 2 jaar terug in de tijd gaan i.v.m. de datum opzoeking themabestand.

Kolommen

De kolommen type, overzicht, begunstigen, begindatum bekendmaking en prioriteit worden enkel ingevuld indien er een voorkeurecht van toepassing is en de informatie gekend is.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging kwam tot stand in samenwerking met Informatie Vlaanderen en op basis van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurechten', erkend als authentieke geografisch gegevensbron (Decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkeurechten (B.S. 24/07/2007) en Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van het decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkeurechten en houdende de erkenning van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurechten' als authentieke geografische gegevensbron (B.S. 10/08/2012)).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Informatie Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-0422777	Datum opzoeking:	14/04/2026
Referentienummer:	Erembodegem, Hekelgemstr 113-1	Zoekdata:	41014A0879/00T000
Perceel:	41014A0879/00T000		

Risicozones overstromingen - kaart 2017

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Controleer of het perceel (gedeeltelijk) ingekleurd is als risicozone voor overstromingen

Legende

- Nieuwe risicozone
- Bevestigde risicozone
- Geen risico meer

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Risicozones overstromingen

Risicozones zoals bepaald in het Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones bedoeld in artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen).

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van de Vlaamse Milieumaatschappij en de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, Dokter De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be
www.waterinfo.be/watertoets

OVERSTROMINGSRAPPORT 14-04-2026

Identificatie perceel en gebouwen

Gemeente	Aalst				
Afdeling	11	Sectie	A	Perceelnummer	0879/00T000
Aantal gebouwen op dit perceel	1				
Waterbeheerder(s)	Provincie Oost-Vlaanderen				

Informatie voor het volledige perceel

Parameter	Score
Perceelscore of P-score	A
Gebouwscore of G-score	A
Ligging in Signaalgebied	neen
Ligging in afgebakende oeverzone of afgebakend overstromingsgebied	neen
Ligging in een risicozone voor overstromingen	neen

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Te gebruiken symbool voor informatieplicht: geen verplicht symbool

Informatie voor de verschillende gebouwen op het perceel

Gebouw ID	Score
16530960	A

DETAILKAARTEN

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden pluviaal (door hevige neerslag)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden fluviaal (uit waterlopen)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden vanuit de zee

Legende

- A - Geen overstroming gemodelleerd
- B - Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering
- C - Kleine kans op overstromingen
- D - Middelgrote kans op overstromingen

PERCEELSCORE

Detail overstromingsgevoeligheid perceel te Aalst, afdeling 11, sectie A met perceelnummer 0879/00T000

Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

PERCEELSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag
Pluviaal

Vanuit waterlopen
Fluviaal

Kustoverstroming
Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

SCORE GEBOUW 16530960

Detail overstromingsgevoeligheid gebouw met ID 16530960

Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

GEBOUWSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag
Pluviaal

Vanuit waterlopen
Fluviaal

Kustoverstroming
Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Risicozones overstromingen m.b.t natuurrampenverzekering

Het perceel te Aalst, afdeling 11, sectie A met perceelnummer 0879/00T000 bevindt zich niet in een risicozone voor overstromingen.

Risicozones overstroming

- nieuwe risicozones
- bevestigde risicozones
- geen risico meer

INFORMATIEPLICHT

Wetgeving informatieplicht

De informatieplicht is opgenomen in art. 1.3.3.3.2 van het waterwetboek ofwel de gecodificeerde decreten betreffende het integraal waterbeleid. De details voor de uitwerking van de informatieplicht zijn opgenomen in hoofdstuk III/1 van het uitvoeringsbesluit watertoets.

Berekening P-score en G-score

Voor de berekening van de P-score wordt bekeken of er overlap is tussen het perceel en de drie overstromingskaarten.

Voor de berekening van de G-score wordt bekeken of er overlap is tussen één van de gebouwen op het perceel met een minimum oppervlakte van 25m² en de drie overstromingskaarten. Er wordt hiervoor een buffer van 1m genomen rond de gebouwen.

Aangezien enkel voor de G-score met een buffer wordt gewerkt, is hiervoor ook overlap mogelijk met de overstromingskaarten buiten het perceel. In dat geval wordt de P-score aangepast naar dezelfde waarde als de G-score.

Overstromingsrobuust gebouwd?

Uw woning kan zich in overstromingsgevoelig gebied bevinden, maar mogelijks is hier reeds rekening mee gehouden bij het bouwen en heeft u dus overstromingsrobuust gebouwd. In dit geval bestaat de mogelijkheid om een deskundige aan te stellen om uw score te laten aanpassen.

Signaalgebieden

Voor signaalgebieden geldt er wettelijk gezien geen informatieplicht, maar het is wel aangewezen om dit ook mee op te nemen bij de communicatie. Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde bestemming zoals woongebied, die ook een belangrijke functie kunnen vervullen tijdens overstromingen. Het gaat om gebieden met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. Voor verschillende van deze gebieden werd beslist om een bouwvrije opgave te voorzien, omdat het risico tijdens overstromingen te groot is.

Afgebakende oeverzones en afgebakende overstromingsgebieden

Afgebakende oeverzones en overstromingsgebieden zijn in de meeste gevallen afgebakend op niet bebouwbare percelen, maar niet altijd. Het gaat om gebieden waar een recht van voorkoop geldt en waar inrichtingswerken worden voorzien in het kader van het waterbeleid.

Risicozones overstromingen met betrekking tot de natuurrampenverzekering

Risicozones zoals afgebakend volgens Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen in uitvoering van de wet op de landverzekeringsovereenkomst.

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be

waterinfo.vlaanderen.be/informatieplicht

woningpas.vlaanderen.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-0422773	Datum opzoeking:	14/04/2026
Referentienummer:	Erembodegem, Hekelgemstr 113-1	Zoekdata:	41014A0879/00T000
Perceel:	41014A0879/00T000		

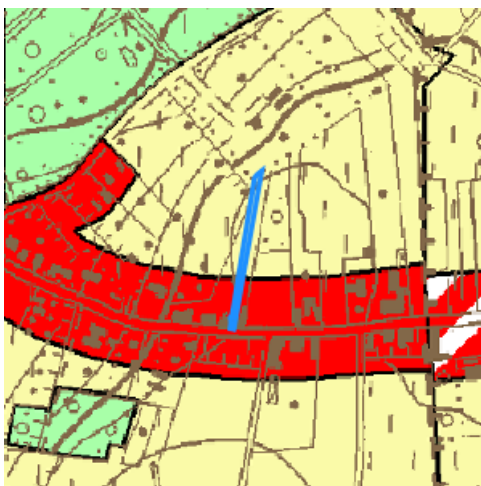
Informatieaanvraag Gewestinfo

Resultaat opvraging perceel gelegen in Aalst afdeling AALST 11 AFD/EREMBODEGEM 1 AFD/, sectie A met perceelnummer 0879/00T000 [41014A0879/00T000]

Gewestplan

Hoofdbestemming (*):	agrarische gebieden
Datum goedkeuring gewestplan:	30/05/1978
Gewestplan:	origineel gewestplan Aalst - Ninove - Geraardsbergen - Zottegem
Categorie:	Landbouw

Indicatieve kaartweergave

Legende

 0100 - Woongebieden	 0700 - Groengebieden
 0105 - Woonuitbreidingsgebieden	 0701 - Natuurgebieden
 0200 - Gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut	 0702 - Natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuureservaten
 0400 - Recreatiegebieden	 0800 - Bosgebieden
 0401 - Gebieden voor dagrecreatie	 0900 - Agrarische gebieden
 0402 - Gebieden voor verblijfsrecreatie	 0901 - Landschappelijke waardevolle agrarische gebieden
 0410 - Gebieden voor toeristische recreatieparken (TRP)	 1000 - Industriegebieden
 0500 - Parkgebieden	 1100 - Ambachtelijke bedrijven en KMO's
 0600 - Bufferzones	 1700 - Landelijke gebieden

Uitgebreide legende <https://www.realsmart.be/gewestplan.pdf>

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van grondvlakken
- Contouren van overdrukken (indien geen grondvlak van GewRUP aanwezig, is bestemming op gewestplan ook nog van kracht)
- Contouren van lijnen

Watergevoelige Openruimtegebieden (WORG)

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van WORG

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Gewestplan

De Gewestplannen werden opgesteld in uitvoering van Wet op Ruimtelijke Ordening en de Stedenbouw van 1962 en worden op zich sinds 2002 niet meer gewijzigd. Het gewestplan is enkel nog van kracht is op die plekken waar het niet vervangen is door een nieuwer plan. Na 2000 zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plekken gewijzigd door de opmaak van 'ruimtelijke uitvoeringsplannen' (RUP'S). Het gewestplan geeft dus vaak niet de volledige juridische plancontext weer op een plek. Het gaat niet noodzakelijk om de meest actuele stedenbouwkundige bestemming. Dat is enkel het geval wanneer de bestemming sinds de gewestplannen niet meer is gewijzigd. De informatie in de kaarten heeft louter informatieve waarde en geen juridisch bindende kracht. Noteer tot slot dat indien het gebied door de Vlaamse regering is aangeduid als watergevoelig openruimtegebied (die info vindt u terug op de laatste kaart in dit rapport) de bestemming sowieso daardoor is 'overschreven'. De meest recente bestemming is dan die van 'watergevoelig openruimtegebied'.

Watergevoelige openruimtegebieden (WORG)

Om Vlaanderen beter te beschermen, wil de Vlaamse Regering het waterbergend vermogen van bepaalde watergevoelige gebieden vrijwaren en voldoende ruimte voorzien voor water. Deze gebieden worden herbestemd naar een openruimtefunctie via een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) of door aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG). Binnen deze gebieden worden enkel nog openruimtefuncties toegestaan zoals landbouw, natuur en bos.

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Een ruimtelijk uitvoeringsplan heeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordende waarde voor alle overheidsbeslissing. Het Vlaams gewest maakt gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Ook provincies en gemeenten maken ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Raadpleeg de gemeente of provincie voor een overzicht van de plannen op hun grondgebied.

Belangrijke Noot

Wilt u weten welke bestemming geldt op een bepaald perceel, dan vraagt u dit best na bij de gemeente. Zij hebben een overzicht van alle geldende plannen (ruimtelijke uitvoeringsplannen van gewest, provincie of gemeente, maar ook bijzonder plannen van aanleg) die het gewestplan intussen mogelijks hebben vervangen. **Meer info** www.ruimtelijkeordering.be

* Indien het perceel ingetekend is met meerdere bestemmingen, kan u de andere bestemmingen via de legende afleiden.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van Ruimte Vlaanderen, Koning Albert II-Laan 19 bus 11, 1210 Brussel, namens het Vlaams Gewest en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Ruimte Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

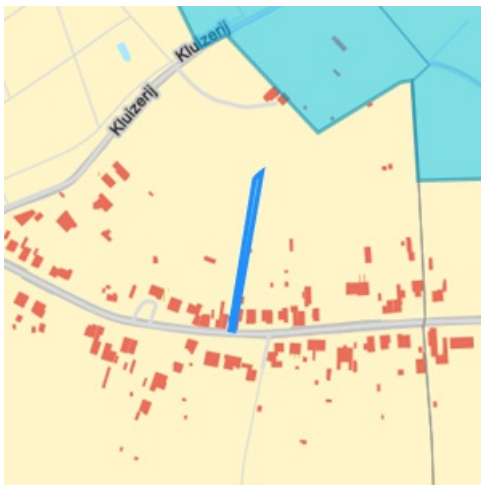
Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-0422788	Datum opzoeking:	14/04/2026
Referentienummer:	Erembodegem, Hekelgemstr 113-1	Zoekdata:	41014A0879/00T000
Perceel:	41014A0879/00T000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Aalst afdeling AALST 11 AFD/EREMBODEGEM 1 AFD/, sectie A met perceelnummer 0879/00T000 [41014A0879/00T000]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

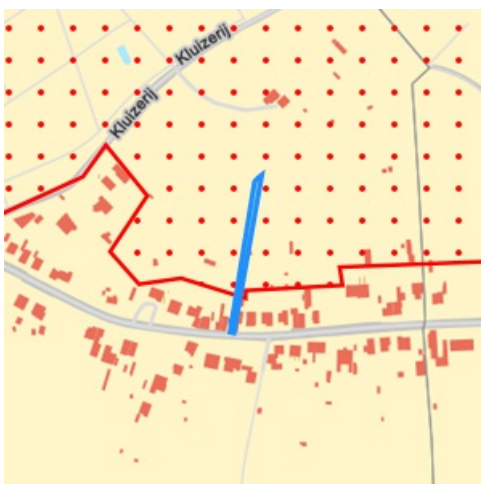
- Het onroerend goed is geen beschermd onroerend erfgoed

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Kluisbos, Faluintjes en Abdij van Affligem: (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

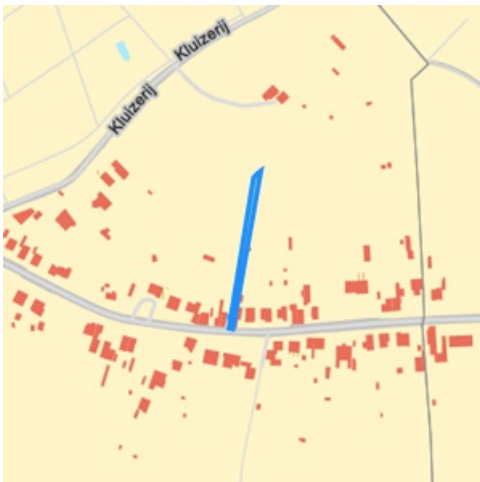
- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Kluisbos, Faluintjes en Abdij van Affligem:** Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehelen
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

 Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïventariseerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïventariseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Erembodegem, Hekelgemstr 113-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Aalst afdeling AALST 11 AFD/EREMBODEGEM 1 AFD/, sectie A met perceelnummer 0879/00T000 [41014A0879/00T000]

Vastgestelde inventaris

Vastgesteld gebied in de landschapsatlas: Kluisbos, Faluintjes en Abdij van Affligem

vastgesteld gebied in de landschapsatlas

Beknopte karakterisering

Typologies dreven, steengroeven, kapellen (gebouwen en structuren), viskweekvijvers, loofbossen, akkerlanden, hopakkers, graslanden, valleiranden, valleien, religieuze domeinen

Beschrijving

Het Kluisbos, de Faluintjes en de Abdij van Affligem is vastgesteld in de landschapsatlas.

Waarden

Ruimtelijk-structurende waarde

Het gebied bevindt zich op de overgang van de leemstreek naar de zandstreek, die door een snelle afwisseling van heuvelkammen met zachte hellingen en brede noordzuidgerichte beekvalleien duidelijk herkenbaar is en een markante terreinovergang vormt in het landschap. Deze beekvalleien zijn hierbij meestal bebost. Op het hoogste punt van deze ankerplaats ligt de Abdij van Affligem, een imposant gebouwencomplex dat tot ver in de omgeving te zien is door haar verheven ligging. De abdij vormt hierdoor een baken met sterke uitstraling op de streek.

De Faluintjes, die ten noorden ervan gelegen zijn, liggen voornamelijk onder weiland met hier en daar een bosperceel en akkers waarop de nog voor de streek typerende hop geteeld wordt. De Faluintjes worden gekenmerkt door een golvend reliëf dat afdaalt naar de beekvalleities. De belangrijkste beek is de meanderende Molenbeek die richting Moorsel stroomt, waar men het imposante waterkasteel van Moorsel aantreft. Een andere imposant gebouwencomplex in het gebied is de abdij Maria Mediatrix die aan de rand van het Kluisbos en Kluisouter op de Potaardeberg gelegen is. Deze abdij ligt langs de Kluisdreef, waar men in het zuiden van deze dreef ook de Kluiskapel, met een klein gehucht van eenvoudige huisjes aantreft.

De Kluisouter is een open ruimtecorridor met lokaal gaaf gebleven smalle langgerekte percelering en is vrij scherp begrensd ten opzichte van het gesloten Kluisbos. De noordzuidgerichte steilrand (Kluisdreef) is eveneens een markante terreinovergang binnen deze ankerplaats. De dreven die bij de heropbouw van de abdij aangelegd werden zijn nog steeds sterk structurend voor het gebied. Het landgebruik heeft in het gebied een sterke samenhang tussen de natuurlijke gesteldheid en het bodemgebruik, waardoor het op enkele kleine uitzonderingen na als grondgebonden mag bestempeld worden.

Sociaal-culturele waarde

De Sint-Pieters- en Paulusabdij was in het ancien régime uitgegroeid tot de belangrijkste abdij van de Lage Landen en is momenteel de enige Vlaamse benedictijnenabdij die bijna duizend jaar na haar stichting nog steeds door benedictijnen wordt bewoond. De abdij beschikt over een zekere befaamdheid omwille van haar culturele uitstraling en rijke verzameling van munten, handschriften en kunstvoorwerpen. In de abdij werden talrijke belangrijke persoonlijkheden begraven waaronder Antonius Sanderus in 1664, die bekend was omwille van zijn gedetailleerde afbeeldingen van kastelen en abdijen, maar ook talrijke leden van de hertogelijke familie die hier reeds sinds de 12de en 13de eeuw begraven werden. Aan de Kluiskapel kan men een bron terugvinden, die volgens het volksgeloof naast geneeskraft voor blinden, ook vruchtbaarheidbevorderend eigenschappen toegeschreven wordt. De hopvelden welke meestal op zand- en leemgronden met een gunstige drainering aangetroffen worden, waren zeer talrijk aanwezig in dit gebied, gezien het tot de belangrijkste hopcentra in Europa en Vlaanderen behoorde naast Poperinge. De bierbrouwers (vroeger de abdijen) gebruikten al van oudsher de hopbel met zijn bittere etherische olie lupuline om de aangename bittere smaak aan het bier te geven. Naast de abdijen ging de hopteelt echter ook een belangrijke rol spelen voor de bierbrouwers in de streek maar ook voor de Brusselse bierbrouwers, die hun hop uit de streek introkken. Het belang van de hopteelt voor het gebied wordt benadrukt door de hopheilige Sint-Rochus, waarvoor een kapel opgetrokken werd langs de Nedermolstraat. Het Affligems abdijsbier speelt nog steeds een belangrijke rol voor het imago van het gebied.

Esthetische waarde

De ligging van de abdijen op heuvels maakt dat zij als baken fungeren in het landschap, waardoor het open houden van de zichten of

vistas op deze bakens heel belangrijk is. De aanwezigheid van grote boscomplexen in een open landschap met blok- tot strookvormige percelering en de afwisseling van weiden, akkers en bospercelen maken dat het landschap gecompartmenteerd is. De valleitjes die in het landschap voorkomen zijn relatief diep ingesneden. Het waterkasteel te Moorsel vormt een mooi ensemble van kasteel met park. Er komen nog steeds verschillende percelen voor waarop de vroeger zo roemrijke en door de metershoge staken beeldbepalende hop geteeld wordt.

Natuurwetenschappelijke waarde

Het reliëf van de ankerplaats bestaat uit een snelle afwisseling van heuvelkammen met zachte hellingen en brede valleien, karakteristiek voor het gebied tussen Zenne en Dender. De natuurwetenschappelijke waarde binnen het gebied wordt in hoofdzaak bepaald door de aanwezigheid van ecologisch waardevolle oude bossen met typische flora en enkele voor het landschap beeldbepalende beekvalleitjes waaronder de meanderende Molenbeek in het gebied de Faluintjes met haar zijbeken. De naam Steense Beek verwijst naar de aanwezigheid van kalkzandsteen in de ondergrond, die door de abdij op verschillende locaties werd ontgonnen. Aan de voet van de steilrand van het Kluisbos bevinden zich enkele bronnen met kalkhoudend water. Het gebied bevindt zich op de overgang van de leemstreek naar de zandstreek, die duidelijk herkenbaar is en een markante terreinovergang vormt in het landschap. De leemgronden zijn zeer vruchtbaar.

Historische waarde

De Sint-Pieters- en Paulusabdij van Affligem werd in 1083 gesticht door ridders en verkreeg in 1086 de bevestiging van de wereldlijke en kerkelijke instellingen. De abdij werd opgericht op het grondgebied Meldert, aan een kruising van wegen die aan de rand van een woud lagen dat zich uitstrekte richting Moorsel en Meldert en die men het Ascerholt noemde. De abdij werd strategisch ingeplant op het grensgebied tussen Vlaanderen en Brabant en had de pacificatie en ontwikkeling van dit grensgebied tot doel. Bovendien was de abdij een economisch belangrijk centrum, waardoor ze uitgroeide tot een van de belangrijkste abdijen in de Lage Landen. Gedurende haar bestaan werd de abdij verscheidene malen vernield en heropgebouwd, de laatste maal gebeurde dit na de Franse revolutie. De heropbouw van de abdij startte toen pas in 1868. Van de oorspronkelijke middeleeuwse gebouwen zijn er nu slechts enkele sporen overgebleven, zoals de ruïnes van de abdijkerk uit 1128. Het Bisschoppenhuis is de voornaamste getuigenis van de abdij voor het Franse bewind.

Het huidige Kluisbos ten westen van de abdij, was op de Kabinetskaart van de Ferraris aangeduid onder de benaming 'Afflighem Bosch', het werd tijdens de Franse revolutie bijna totaal ontgonnen, doch een deel was maar kortstondig in ontginning, zodat het snel weer aangroeide tot het huidige Kluisbos. De valleibosjes en broekbossen werden hierbij vrijwel volledig gespaard en in hoofdzaak de nattere gronden werden heraangeplant. Het beheer in het bos bestond tot de 18de eeuw voornamelijk uit middelhoutbeheer met hier en daar een hakhoutperceel, waarbij langs deze hakhoutpercelen en dreven gras gesneden werd. Dit beheer zorgde ervoor dat het bos in stand gehouden werd als een open bos. In tegenstelling tot het oorspronkelijke bos verscherpte de grens tussen het bos en het cultuurland sterk door bemesting en het verdwijnen van het hakhoutbeheer.

De huidige Kluiskapel gelegen aan de Kluisdreef werd in 1758 gebouwd, doch in 1835 werd het bouvallige gedeelte (het schip) gesloopt zodat nu alleen het hoofdkoor overblijft en een toen nieuw gebouwd portaal. De Kluiskapel bouwt voort op een Kluis of Cella die teruggaat tot de 8ste eeuw en dat toebehoorde aan de abdij van Lobbes. Nabij deze kapel is er een bron midden in het bos. Aan deze bron worden helende eigenschappen toegeschreven. Het oudste deel van de Kluisrouter wordt gekenmerkt door een nog gave, smalle en langgerekte percelering. Het gebied de Faluintjes ten noorden van de abdij betrof op de Kabinetskaart van de Ferraris eveneens een nog uitgestrekt boscomplex (Coventshouw Bosch), dat deel uitmaakte van dit Affligembos. Het toponiem 'Kloosterbos' dat men terugvindt op de topografische kaarten is hierbij een verwijzing van de verbondenheid van dit gebied met de abdij. De dreven die het gebied doorkruisen werden in 1637 door de abdij aangelegd bij de wederopbouw van de abdij. Vandaag beperkt de bebossing in dit gebied zich tot de beekvalleien en enkele nog overblijvende verspreide bosjes.

Ander bouwkundig erfgoed binnen de ankerplaats is het waterkasteel van Moorsel dat een renaissance waterslot met neerhof betreft, gelegen in een ommuurd park in landschapsstijl op de zuidflank van de Eksterenberg. Het kasteel werd in 1521-1526 gebouwd als slot van de heerlijkheid Moorsel, in opdracht van de abt van Affligem. In 1564 kwam het in handen van de graven van Hoorne en in 1636 werd het tot baronie verheven. In die periode werd het kasteel grondig onder handen genomen, doch de algemene indeling bleef bewaard.

Belangrijk voor de geschiedenis van de streek is echter ook de hopteelt. De teelt en handel in hop gaat hierbij zeker terug tot de 16de eeuw, waarbij reeds in 1516 de Sint-Rochusgilde werd opgericht als gilde van de hophandelaars. Sint-Rochus werd hierbij gekozen als beschermheilige van de hopteelt, de aanwezigheid van de Sint-Rochuskapel aan de Nedermolenstraat te Meldert verwijst hiernaar. Deze teelt was bovendien zo belangrijk voor de streek dat de opbrengst in de 17de eeuw meer was dan de helft van de Europese opbrengst. Samen met de streek rond Poperinge bleef dit gebied tot in de 19de eeuw een van de twee belangrijkste hopcentra in Vlaanderen en zijn ze dit in feite nog steeds hoewel de teelt in beide streken nu zo goed als verdwenen is. Deze verdwijning werd vooral ingezet sinds de helft van de twintigste eeuw door de toenemende concurrentie uit het buitenland en door de arbeidintensiteit die deze teelt nog weinig rendeerbaar maakt.

Is de aanduiding van

- **Aalst, Erembodegem, Meldert, Moorsel (Aalst), Hekelgem (Affligem)** Het Kluisbos is een belangrijk oud bos met een laaggelegen broekbos met typerende flora. In het Kluisbos staat de Kluiskapel oorspronkelijk opgericht in de 7de-8ste eeuw door de abdij van Lobbes op een plaats met een heidense boom- en broncultus. De relictten van het abdijcomplex van Affligem liggen op een verhevenheid in het landschap wat een uitstraling geeft van haar vroegere macht over deze streek. De Faluintjes en het

Kloosterbos bestaan uit graslanden en akkerlanden, met verspreide bosjes en lokale hopteelt. Er lopen talrijke los- en voetwegen die noord-zuid georiënteerd zijn richting Molenbeekvallei. De beekvalleien zijn meestal vrij smal en sterk in het landschap ingesneden met meanderende beken, drassige graslanden en bosjes in een natte omgeving.

Is de omvattende aanduiding van

- **Aalsterse Dreef (Affligem)** Een zware struik van gewone es werd als hakhout gehouden bij de gewezen abdijvijvers van de abdij van Affligem. Deze zware hakhoutstoof met een omtrek van 750 cm is hoogstwaarschijnlijk nog een relict uit de oeverversterking.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10558>

Beschermingsbesluiten

- **Kluisbos, Faluintjes en abdij van Affligem** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/4793>
Vaststellingsbesluiten

Kluisbos, Faluintjes en Abdij van Affligem

Beknopte karakterisering

Typologies onverharde wegen, kapelwegen, oudbosvegetaties, oude bossen, religieuze domeinen, valleien, valleiranden, graslanden, hopakkers, akkerlanden, loofbossen, viskweekvijvers, kapellen (gebouwen en structuren), steengroeven, dreven

Beschrijving

Dit gebied is gelegen in het Land van Aalst op de overgang van de Noord-Vlaamse Zandstreek en het interfluvium tussen Dender en Zenne, dat als gradiënt zichtbaar is in het landschap.

Fysische geografie

In het eoceen (circa 55 miljoen jaar geleden) werden er mariene afzettingen van zowel zandige, als kleiige sedimenten afgezet, deze bevinden zich nu diep in de ondergrond. In het oligoceen (circa 35 miljoen jaar geleden), waren er afzettingen van het Rupeliaan en Tongeriaan. Deze tertiaire lagen vertonen een lichte daling naar het noorden en het oppervlak ervan is golvend en sterk versneden door de aanwezigheid van weerstandsbiedende kleiige lagen en lagen van kalkzandsteen. Nabij de Kluiskapel kenmerkt deze weerstandsbiedende laag zich door de aanwezigheid van een noordzuidgerichte steilrand, met een ondergrond van paniselianaanse klei. In het kwartaair werd een grof residu afgezet, waarbij dit het ontstaan gaf aan een keienvloer. Het is echter pas tijdens de laatste ijstijd in het weichseliaan (circa 120.000 tot 10.000 jaar geleden) dat het huidige reliëf en de bodemlagen vastgelegd werden. Deze weichsel-ijstijd had immers een sterk nivellerende invloed op het reliëf, omdat de depressies door eolische afzettingen en door rivierafzettingen opgevuld werden. Het is ook in deze periode dat door erosieve krachten de beekvalleien verdiepten. De Molenbeek en haar zijbeken hebben hierbij vrij diepe asymmetrische valleien in het landschap uitgeschuurd. Bij de aanvang van deze ijstijd werden er aldus (niveo-)fluviaatiele zandige tertiaire materialen verplaatst, verspoeld en vermengd, later werden de niveo-eolische afzettingen belangrijker om uiteindelijk tijdens het tardiglaciaal met een zuiver eolische dekmantel bedekt te worden. Door de meer zuidelijke en hogere ligging van deze streek bestaat de eolische dekmantel in dit gebied uit leemafzettingen. De dikte van deze lössafzettingen varieert met de reliëfverschillen en werd mede bepaald door de overheersende windrichting, namelijk westenwinden. Westelijke gerichte hellingen hebben hierdoor een minder dikke laag dan oostelijk gerichte hellingen en depressies. Deze löss is zeer vruchtbaar en meestal tot zeven meter dik. Het landschap dat hierbij ontstond is heuvelachtig en golvend, met heuvels die circa 30 tot 70 meter boven de zeespiegel kunnen liggen. Deze heuvelruggen zijn oost-west gericht.

Cultuurhistorie

De eerste bewoningssporen in de streek dateren uit het jongste steentijdperk, het neolithicum, rond 5.000 voor Christus. Toen ruilde de jager zijn nomadenbestaan in voor een vaste woonplaats. De vruchtbare grond was hierbij belangrijk, evenals de beschikbaarheid van water. Bewijs voor dit verblijf zijn de vondsten uit het steentijdperk, waaronder stenen bijlen, messen, krabbers en hamers. Op de akkers tussen Waver en de Geerbeek werden talrijke vuursteenartefacten alsook Romeinse dakpanfragmenten en keramiekfragmenten gevonden.

Rond 500 voor Christus bevolkten de Nerviërs het gebied. Na de stabiele Romeinse periode 'Pax Romana', vielen rond 350 na Christus de Franken de streek binnen. Deze inval van de Franken was het gevolg van de grote volksverhuizingen waarbij Germaanse en Slavische volksstammen door Turkse en Aziatische veroveraars westwaarts gedreven werden. De Salische en Ripuarische Franken namen hierbij bezit van de streek. Op basis van de toponymie kan men afleiden dat er zich in deze streek drie Frankische gezinnen moeten gevestigd hebben, met name de Avo of Avilo, die het diminutief is waarvan Afflighem voorkomt, de Hako of Hakilo in Hekelgem en de Blaro in Bleregem. Kenmerkend voor deze nederzettingen is het ontstaan van meerdere woonkernen zonder dorpscentrum.

In de 7de-8ste eeuw werd er op de plaats van de huidige Kluiskapel in het Kluisbos een boskapel opgericht door de abdij van Lobbes, waar een aantal monniken als kluisenaars leefden. Oorspronkelijk behoorde de hele omgeving rond Affligem toe aan het domein van Lobbes, maar werd het in de 9de en 10de eeuw ingepalmd door de heren van Aalst en Dendermonde en de hertog van Lotharingen. Bij de oprichting van de abdij waren paltsgraaf Herman II en graaf Hendrik III samen met zijn broer Godfried, de latere hertog van Brabant, eigenaar van het domein. Het is dan ook onder impuls van de heren van Brabant dat de abdij gesticht zou worden met als doel de opmars van de graven van Vlaanderen te stoppen.

De abdij van Affligem werd in 1083 gesticht, de stichters waren roofridders die door priester-monnik Wedericus van de Sint-Pietersabdij van Gent bekeerd werden. Kort na de oprichting van de abdij kwam in 1085 Fulgentius, monnik van Saint-Vanne te Verdun, naar Affligem, nadat hij als gevolg van de investituurstrijd zijn klooster verlaten had. In datzelfde jaar wordt de regel van de Heilige Benedictus aanvaard en een jaar later wordt de eerste abdijskerk ingewijd. In 1086 verkreeg de abdij de bevestiging van de wereldlijke en kerkelijke instellingen en in 1087 werd Fulgentius als eerste abt van de Abdij van Affligem gekozen.

De plaats waar de abdij werd opgericht was een kruising van wegen die aan de rand van een woud lagen dat zich uitstreckte richting Moorsel en Meldert en die men het Ascerholt noemde. Met de keuze van Affligem als vestigingsplaats speelden de ridders in op de plannen van de graaf van Leuven en bisschop Anno om stabilisatie te brengen in deze uithoek op de grens met Rijks-vlaanderen. De stichting van de abdij werd dus zeker geïnspireerd door haar strategische ligging op het grensgebied tussen Vlaanderen en Brabant, waarbij ze de pacificatie en ontwikkeling van dit grensgebied op het oog had, evenals het beveiligen en verstevigen van de grenzen van Brabant tegen de graven van Vlaanderen. De politieke inmenging speelde dan ook steeds een belangrijke rol in de hele geschiedenis van de abdij, maar zorgde door de bescherming en giften van zowel geestelijke als wereldlijke gezagdragers voor een snelle expansie, waardoor ze uitgroeide tot één der grootste abdijen in de Lage Landen.

De abdij was echter niet alleen militair belangrijk, ze was ook een geestelijk bolwerk en een centrum voor stimulatie van het handelsverkeer. De abdij maakte in haar bestaan woelige tijden mee, zo werd ze in 1333 en 1356 verwoest door de oorlogen tussen Brabant en Vlaanderen en zochten de monniken hun toevlucht te Brussel. Onder de Spaanse Habsburgers werd Affligem toegewezen aan het aartsbisdom Mechelen, waardoor de aartsbisschoppen ook seculier abt werden. Aan het hoofd van de abdij kwam een proost. In 1580 werd de abdij opnieuw verwoest door de geuzen, aanhangers van Willem van Oranje en pas in 1605 keerden de monniken terug en restaureerden ze de abdijsgebouwen. In de 18de eeuw kende de abdij onder proost Beda Regau, de voornaamste Affligemse geschiedschrijver, een nieuwe bloei.

Gedurende haar geschiedenis werd de abdij dus verschillende malen vernield, de laatste maal gebeurde dit na de Franse revolutie toen de Zuidelijke Nederlanden ingelijfd werden bij Frankrijk en er een decreet gepubliceerd werd over de afschaffing van de kloosterorden. Op 11 november 1796 werden de monniken hierbij uit de abdij verdreven en werd de abdij publiek verkocht, waarbij een groot deel van de gebouwen werd gesloopt.

De laatste heropbouw van de abdij startte pas in 1868. Van de oorspronkelijke middeleeuwse gebouwen zijn er slechts enkele sporen overgebleven, zoals de ruïnes van de Romaanse abdijskerk uit 1128. Het Bisschoppenhuis is de voornaamste getuigenis van de abdij van voor het Franse bewind. Van het belangrijke scriptorium dat de abdij bezat zijn enkel nog 17de-eeuwse boeken overgebleven, andere zijn nu in musea in Parijs en Brussel nog terug te vinden.

De ontwikkeling van de streek door de abdij ging echter ook gepaard met de ontginning van de bossen, in functie van landbouw, waarbij de hopteelt één van de voornaamste teelten werd in de streek en het landschapsbeeld sterk ging bepalen door de metershoge staken die gebruikt werden voor de teelt. De teelt en handel in hop in deze streek gaat hierbij zeker terug tot de 16de eeuw, gezien er reeds in 1516 sprake was van de Sint-Rochusgilde, die een Gilde was van de hophandelaars. Sint-Rochus was hierbij de lokale beschermheilige van de hop.

In de 17de eeuw overtrof de hopenbrengrst van het Land van Aalst de helft van de Europese opbrengst en samen met de streek rond Poperinge bleven dit tot in de 19de eeuw de twee belangrijkste hopencentra in Vlaanderen. In feite zijn ze dit nog steeds ondanks dat de teelt in beide streken en in Vlaanderen zo goed als verdwenen is sinds halfweg de 20ste eeuw als gevolg van de toenemende concurrentie uit het buitenland en door de arbeidsintensiteit die deze teelt nog weinig rendabel maakt. De hopteelt is echter ook socio-cultureel belangrijk door haar binding met de talrijke brouwerijen die er vroeger in de omgeving waren, maar ook door de binding met de talrijke brouwerijen in het Brusselse die hun hop hier in de streek kwamen halen. Heden hebben de gemeenten Aalst en Asse zich geëngageerd om de hopteelt via verschillende initiatieven nieuw leven in te blazen, waaronder de aanleg van een nieuwe hopenakker in de gemeente Meldert.

De abdij van Affligem was naast haar landbouwontginningen ook bekend om de talrijke exploitaties van zandsteengroeven in de streek, waarbij toponiemen, zoals de Steense Beek wijzen op de aanwezigheid van dergelijke dagzomende steenlagen.

Het fungeren als economisch centrum werd ook bepaald door de aanwezigheid van goede verbindingswegen, waaronder de Langestraat die reeds in de middeleeuwen een belangrijke verbindingsweg vormde tussen grote handelscentra zoals Brugge en Keulen. Langs deze weg lagen dan ook talrijke handelszaken en brouwerijen. In 1704 zou echter door de aanleg van de steenweg tussen Gent en Brussel,

gekoppeld aan de sluiting van de abdij in 1796 en de verkoop ervan door de Fransen die ze hadden aangeslagen, dit zwaartepunt definitief verlegd worden naar deze nieuwe weg.

Deelgebieden

Kluisbos, Kluiskapel en Kluisrouter

Dit deelgebied wordt als het ware in twee gesneden door de Kluisdreef die op een verhoogde rug in het landschap werd aangelegd. Deze noord-zuidgerichte steilrand wordt gekenmerkt door enkele bronnen met eerder kalkhoudend water aan de voet en liep vroeger midden door het 'Affligem Bosch'. Ten noordwesten van deze steilrand treft men aan de rand van dit bos op de Potaardeberg, de Benedictessenabdij Maria Mediatrix aan. Dit slotklooster met eerder recente abdijgebouwen heeft een eenvoudige tuin bestaande uit graslanden, bomenrijen, moestuin en boomgaard aansluitend op het Kluisbos. Het klooster heeft een vrij besloten karakter ten opzichte van de omgeving door de aanwezigheid van dichte betonafsluitingen en aanplantingen, die de boomgaard omsluiten.

Verder treft men westelijk van deze steilrand het Kluisbos aan en enkele gras- en akkerlanden die afhellen in de richting van dit bos. Het Kluisbos is één van de nog belangrijkste overblijvende oude bossen binnen het gebied en wordt op de kabinetskaart van de Ferraris aangeduid onder de benaming 'Afflighem Bosch'. Het werd tijdens de Franse revolutie bijna totaal ontgonnen, maar groeide snel weer aan tot het huidige Kluisbos waarin nu vooral populier voorkomt. De valleibosjes en broekbossen werden hierbij vrijwel volledig gespaard terwijl op andere nattere gronden werd heraangeplant. Ondanks de kortstondige ontbossing heeft dit laaggelegen broekbos nog veel kenmerken van het oud bos, waaronder de typerende flora. Het beheer in het bos bestond tot de 18de eeuw voornamelijk uit middelhoutbeheer met hier en daar een hakhoutperceel, waarbij langs deze hakhoutpercelen en dreven gras gesneden werd. Dit beheer zorgde ervoor dat het bos in stand gehouden werd als een open bos. Door het huidige beheer waarbij bemesting toenam en het hakhoutbeheer verdween, verscherpte de grens tussen het bos en het cultuurland echter sterk.

In het Kluisbos treft men aan, een boskapel die voortbouwt op een in de 7de-8ste eeuw door de abdij van Lobbes opgerichte Kluis of 'Cella', waar monniken als kluizenaars woonden. Deze kapel werd opgericht op een plaats die gekenmerkt was door een heidense (Keltische) boom- en broncultus. Deze bron is het huidige Kluisputje, die volgens het volksgeloof naast geneeskraft voor blinden, ook vruchtbaarheidbevorderend zou werken. Op de kabinetskaart van de Ferraris ligt de Kluiskapel aan de rand van het Affligembos, vlakbij de Kluisdreef. Op de 19de-eeuwse kaarten is het bos grotendeels omgezet in akkerland en komen bij de kapel verschillende wegen en voetwegen samen die de akkers rondom doorkruisen. In de eerste helft van de 20ste eeuw is er een duidelijke toename van bos en weiland ten koste van akkerland.

De huidige Kluiskapel gelegen aan de Kluisdreef werd in 1758 gebouwd, doch in 1835 werd het bouvallige gedeelte van het schip gesloopt zodat nu alleen het hoofdkoor overblijft en een toen nieuw gebouwd portaal. Er zijn enkele kleine, lage en eenvoudige 19de-eeuwse landarbeiderswoningen in de omgeving van de kapel aanwezig. Rond de bron werd in 1971 een straatstenen muurtje opgericht. Van het oorspronkelijk Kluisenhofje (circa 33 are) blijft nog ongeveer 2,90 are over. Het hofje is nog steeds omtuind met een gemengde haag en is nog steeds met enkel fruitbomen beplant. De Kluisdreef, de Kluiserij en de Kluisweg zijn vandaag nog deels onverhard en zijn relictten van het historisch netwerk van wegen en paden.

Ten oosten van de steilrand treft men de eigenlijke Kluisrouter aan die een vrij open agrarisch gebied is, bestaande uit akkers en graslanden met licht golvend reliëf afhellend in de richting van de Steense Beek. Het oudste gedeelte van de Kluisrouter onderscheidt zich van de omliggende percelen door een nog gave, smalle en langgerekte percelering. De verbindingsweg naar de Kluisrouter is de Aalstersedreef die één van de belangrijkste verbindingswegen was tussen Aalst en de Abdij van Affligem en het deelgebied scheidt van de Faluintjes, die ten noorden van deze dreef gelegen zijn. Deze Aalsterse dreef behoort tot het oorspronkelijke drevenpatroon, ontstaan rond 1637, bij de heropbouw van de abdij.

Onmiddellijke omgeving van de Abdij van Affligem

De abdij was de grootgrondbezitter van de streek, gezien zij het grootste deel van de gronden in de omgeving bezat en gebruikte. Het is dan ook de abdij die aan de basis lag van de ontginning van het gebied. Haar ontstaan en sterke bloei had de abdij te danken aan haar strategische ligging op het grensgebied tussen Vlaanderen en Brabant. Belangrijk hierbij is ook te weten dat de abdij oorspronkelijk op het grondgebied Meldert gelegen was.

Dit deelgebied, met het relict van een nog steeds vrij imposant abdijcomplex, dat zijn oorsprong vindt in de stichting van de Sint-Pieters en Paulusabdij, is het hoogstgelegen gebied binnen de afbakening. Door de verheven ligging is de abdij tot ver in de omgeving zichtbaar, wat een uitstraling geeft van haar vroegere macht over deze streek.

Van de oorspronkelijke abdijgebouwen zijn als gevolg van de vernieling en heropbouw in haar geschiedenis, maar in hoofdzaak door toedoen van de Franse revolutie en de daaruit resulterende afbraak, enkel de kern van de abdij, de Sint-Benedictuspoort en het zogenaamde Bisschoppenhuis uit 1720 overgebleven evenals enkele ruïnes van de oorspronkelijke abdijkerk uit 1128. De terugkeer van de Benedictijnen in 1869, betekende een nieuwe periode van heropbouw. De abdij was hierbij echter vooral aan de westzijde sterk ingekrompen en de Abdijsstraat vormt voortaan de nieuwe westelijke begrenzing. De meeste gebouwen van het abdijcomplex zijn dan ook van recentere oorsprong, zoals de neogotische kloostervleugel aanleunend bij het Bisschoppenhuis die rond 1869, bij de aanvang van de wederopbouw van de abdij, opgetrokken werd op basis van plannen gemaakt door architect Arthur Verhaegen. Tijdens het interbellum volgden de naar art deco zwemende bijgebouwen naar ontwerp van de Franse Benedictijn Paul Bellot, zijn Belgische geestesgenoot Eugène Stassin en de Nederlandse traditionalist Alexander Kropholler. In 1954 werd de kerktoeren op basis van het ontwerp voor de kerk van Kropholler gebouwd en in 1972 werd de huidige zaalkerk naar ontwerp van André Van den Broecke gebouwd.

Rond de abdij waren er oorspronkelijk formele tuinen met parterres en snoeivormen, deze werden in de 19de eeuw echter vervangen door een meer romantische siertuin naar ontwerp van Victor Renders, hofbouwkundige uit Aalst, waarbij enkel de monumentale notelaar

achter de Sint-Benedictuspoort, één van de dikste van België, als een relict van de oorspronkelijke tuinen overgebleven is.

Andere elementen zijn de door bakstenen muren beschutte moestuinen, boomgaarden en een evocatie van het vroegere koor van de verdwenen abdijkerk door een halfronde, lichtjes oplopende parterre met kronkelende buxushaagjes en kruisbeeld, de Calvarie genoemd. Aan deze Calvarie paalt een in kalksteenklompen uitgevoerde spelonk met een neogotische piëta uit het interbellum, die opgebouwd werd uit puin van de oude abdij.

In 1892 werden bovendien twee dreven van linde aangeplant, een dreef met geknotte Hollandse linden tussen het kloostercomplex en de boerderij en –haaks hierop – een tweede lindedreef in oostelijke richting. Een haakse dreef mondt uit op een in 1923 geplaatst Heilig-Hartbeeld. Vermoedelijk was het oorspronkelijk de bedoeling om met deze dreven een soort palissade te maken, want op foto's uit 1894 ziet men een raster van rijshout die de jonge bomen begeleid.

De laatste tuinbouwkundige toevoeging aan de abdij was de begraafplaats, die op naam staat van Dom Paul Bellot en Eugène Stassin en dateert uit 1929. Het bestaat uit een bijna vierkante ruimte door uitstralende paden in zes gelijke sectoren verdeeld en omgeven langs drie zijden door een manshoge haag uit bruine beuk en aan de vierde zijde door de omheiningsmuur. De toegang aan de westzijde wordt gevormd door een art deco-getint poorthek staande tussen bakstenen pijlers bekroond met kleine piramiden. De graven zelf liggen in drie concentrische zeshoeken netjes op een rij en hebben sobere kruisen. De wegen zelf worden afgeboord door geschoren massieven en bomen en de hoeken worden opgevuld met tuinarchitectonische composities. De centrale zeshoek wordt omgeven door een manshoge haag en zuilvormige bomen.

Het huidige beeld in en rond de abdij wordt bepaald door het complex van oude en recentere abdijsgebouwen, met erop aansluitend het park met dreven en bebossing en het achterliggend open akkerlandcomplex. Naar het westen helt het gebied sterk af in de richting van de vallei van de Meersbeek-Geerbeek, waarbij de helling bestaat uit bosjes en gronden in agrarisch gebruik en waar lokaal nog de typische en voor de streek beeldbepalende hopteelst voorkomt. In deze beekvallei, die de hoofdader is van de Faluintjes, waren vroeger talrijke visteeltvijvers gelegen, ontstaan door afdamming van de beek. Tot heden kan men nog laagtes in het reliëf aflezen als relict van deze vijvers.

De Faluintjes met het Kloosterbos en Klarhaag

Dit betreft het gebied ten noorden van de abdij, dat op de kabinetskaart van de Ferraris nog 'Coventshouw Bosch' genoemd werd en deel uit maakte van het Affligembos. Vandaag treft men op de topografische kaarten als toponiem Kloosterbos terug, wat de verbondenheid van het gebied met de abdij weergeeft.

Het huidige grondgebruik bestaat hoofdzakelijk uit graslanden en akkerlanden, met lokaal verspreide bosjes en vooral bebossing in de beekvalleien. Het betreft een gecompartmenteerd maar toch vrij open landschap met blok- tot strookvormige percelering. Lokaal wordt er nog hop op de akkers geteeld, die door hun staken het typische beeld geven aan de streek. Men treft men ook hop aan die liggend gekweekt wordt.

Door de aanwezigheid van oude bospercelen komt er in het gebied eveneens een typische en waardevolle flora kenmerkend voor oude bossen voor.

Belangrijk zijn eveneens de talrijke los- en voetwegen waarvan de hoofdwegen noord-zuid georiënteerd zijn richting Molenbeekvallei. Deze wegen werden aangelegd rond 1637 bij de wederopbouw van de abdij na verwoesting door de geuzen. Dit betreft vaak in oorsprong dreven, waarvan er vandaag nog slechts delen met bomen beplant zijn. De Affligemdreef die naar de abdij loopt heeft bovendien lokaal het karakter van een holle weg.

De Faluintjes worden doorsneden door de Meersbeekvallei en Geerbeekvallei die aansluit op de Molenbeek in het noorden. Een iets verschillend landschap betreft de kouter langs de Klarhaag, die eveneens deel uitmaakte van het Kloosterbos, maar nu een open kouter in landbouwgebruik betreft. In deze zone treft men nog een bouwkundig waardevolle vierkantshoeve aan met een aanpalend oud-valleibosje met een rijke typerende bosflora voor oude bossen.

Dikwijls worden de gemeenten Baarddegem, Herdersem, Meldert en Moorsel omschreven als de Faluintjesstreek, ondanks dat deze in principe beperkt is tot het gebied ten zuiden van de Molenbeek. De naamgeving van de Faluintjes kent verschillende verklaringen, zo spreekt men van het uit het Frans overgeleverde 'faloerden', dat houtbussels of takkenbossen betekent. Deze plaats zou hierbij doorwaadbaar gemaakt zijn door houtbussels in het water te leggen. Dit sluit aan bij de naam 'falaën', een moerasachtige verlaten streek. Het gebied zou vermoedelijk begroeid zijn geweest met wilgen, die gebruikt werden als brandhout en geriefhout voor het mandenvlechten. Manden werden onder meer gebruikt voor het vervoer van de stenen, die uit de door de abdij ontgonnen steengroeven kwamen. Een andere verklaring voor Faluintjes is een afleiding van het Franse 'falun' of 'falunière' als mogelijke verwijzing naar een groeve van schelpzand of schelpmergel. Deze cultuurhistorische verklaring kan verband houden met de ontginning van de rijke kalkzandsteenlagen in deze streek door de abdij van Affligem. Nog een andere verklaring kan gezocht worden in het woord 'fallanten', wat gelijkgesteld wordt met verzinsel, bedrog, grap of iets dat in gebreke is gebleven.

Vallei van de Molenbeek en zijbeken

De beekvalleien zijn meestal vrij smal en sterk in het landschap ingesneden en hebben nog een vrij grote natuurlijkheid. Ze worden gekenmerkt door meanderende beken, drassige graslanden en bosjes in een natte omgeving. Het zijn daarom biologisch interessante zones met vooral soortenrijke graslanden en elzenbosjes. Doordat het meestal oude bossen zijn hebben ze deze typerende waardevolle flora kenmerkend voor deze bossen. De zijbeken in het gebied stromen noord-zuidwaarts richting Molenbeek, die zelf oost-west gericht is en een natuurlijke begrenzing vormt voor de Faluintjes. Langs deze Molenbeek treft men een voetweg aan die voor de verbinding zorgt tussen de kernen van Meldert en Moorsel.

Het renaissance met neerhof is gebouwd in 1521-1526 als slot van de heerlijkheid Moorsel, in opdracht van de toenmalige abt van Affligem. In 1564 kwam het in handen van de graven van Hoorne en in 1636 werd het tot baronie verheven. In die periode werd het kasteel grondig onder handen genomen, doch de algemene indeling bleef bewaard. Het kasteel is gelegen in een ommuurd park aangelegd in landschappelijke stijl op de zuidflank van de Eksterenberg. Het park bestaat weilanden, bomenrijen, bomengroepen en drevén die rond het domein gelegen zijn. Er is ook een hoofdreef die de verbinding maakt met het dorp en de kerk van Moorsel. In het park zelf treft men eveneens een neerhof aan, weilanden en bosgroepjes. Het gebied ten zuiden van het kasteel betreft in oorsprong wastinegronden en akkers op de hoger gelegen delen, vandaag zijn deze akkers bewaard en zijn er op de wastinegronden bossen aanwezig, die men de Waverse bossen noemt.

- Archief Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant DB000710 Kluiskepel: beschermingsdossier (1985).
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.
- Kaartenboek Chorographia sacra Brabantiae, sive Celebrium aliquot in ea provincia ecclesiarum et coenobiorum description, imaginibus aeneis illustrate ad Philippum IV. Brabantiae ducem..., Antonius Sanderus, Brussel, uitgegeven in 1659-1669.
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Tweede editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1880-1884, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1889-1900, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Herziening derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1900-1930, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Geografisch Instituut, uitgegeven in 1949-1970, schaal 1:25.000.
- COPPENS C. (red.), Honderd jaar Affligem. Bijdragen tot de geschiedenis van de abdij (1870-1970), Hekelgem, 104.
- DENEFF R. 2005: Historische tuinen en parken van Vlaanderen: Pajottenland – zuidwesten van Vlaams-Brabant, Cahier M&L 11, Brussel, 68-76.
- DENEFF R., VERLEYEN W. & WIJNANT J. 2007: Affligem (Hekelgem): Benedictijnenabdij van Affligem.
- DENIS J. 1992: Geografie van België, Brussel.
- DE SCHRUIJVER R. 1961: De dreef naar de oude Abdij Affligem, De Brabantse Folklore 149, 5-19.
- DESPY-DE MEYER & GERARD C. 1964: Abbaye d'Affligem à Hekelgem, Monasticon Belge (Tome IV), Luik, 17-80.
- DOM VAN ROY A. 1953: Affligem, roem van ons land, Leuven.
- GOOSSENS D. 1984: Inleiding tot de geologie en geomorfologie van België.
- OCKELEY J. 1971: Het Affligems kloosterdomein in de 18e en 19e eeuw, Ascania, 14, 38-49.
- OCKELEY J. 2003: Kaartboek van de abdij Affligem 1717-1752, Brussel.
- VAN OVERSTRAETEN J. 1951: Het Land van Aalst, tijdschrift van de heemkundige vereniging, 3.
- VAN OVERSTRAETEN J. 1952: Het Land van Aalst, tijdschrift van de heemkundige vereniging, 4.
- VERBESSELT J. 1964-1966: Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13de eeuw, Delen 2, 3 en 4.
- VERLEYEN W. 1970: De monniken van Affligem in de 17de eeuw, Eigen schoon en de Brabander, 53.
- VERLEYEN W. 1980: Dom Benedictus Van Haeften, proost van Affligem, 1588-1648: bijdrage tot de studie van het kloosterleven in de Zuidelijke Nederlanden, Abdij van Affligem.
- VERLEYEN W. 1983: Negen Eeuwen Affligem 1083-1983, Affligem.

Is aangeduid als

- **Aalst, Erembodegem, Meldert, Moorsel (Aalst), Hekelgem (Affligem)** Het Kluisbos, de Faluintjes en de Abdij van Affligem is vastgesteld in de landschapssatlas.

Omvat de aanduiding als

- **Kluisdreef (Aalst), Kluisdreef (Affligem)** De Kluiskepel is samen met haar omgeving beschermd als dorpsgezicht.

Is deel van

- **Aalst (Aalst)**
- **Erembodegem (Aalst)**
- **Hekelgem (Affligem)**
- **Meldert (Aalst)**
- **Moorsel (Aalst)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135392>